

njegovo popolno zaupanje in izdatno materialno podporo za izvajanje teh del ter jih uspešno in vsestransko odgovorno opravljaj.

— Zato toliko bolj pade v oči, da pa Muzejsko društvo kot družbena organizacija, ki deluje v kulturnoprosvetnem in vzgojnem smislu, v tem času ni bilo nikoli upoštevano pri razdeljevanju občinskih proračunskih sredstev, ki so namenjena kot podpora za društveno dejavnost, čeprav je bilo Muzejske društvo bolj delavno (primerjajmo samo Loške razglede, sodelovanje pri selitvi in urejanju muzeja, skrb za spomeniško varstvo) kot marsikatera druga organizacija v Loki.

— Posebej je treba omeniti, da društvo najtesneje sodeluje v družbenoupravnem organu loškega muzeja.

— Zaradi velikega obsega izkazanega finančnega poslovanja naj bi se v prihodnje pazilo, da bodi v društvenem upravnem ali nadzornem odboru tudi kak finančni izvedenec. Blagajniško poslovanje bi morda kazalo bolj poenostaviti, seveda ne na račun učinkovitosti kontrole, da bi bilo preglednejše in manj zahtevno za volonterje, ki ga vodijo.

— Priporočati je, da se prvi letnik Loških razgledov, ki ga je na zalogi samo še 56 izvodov, ne prodaja več posamično in da se tudi pri prodaji kompletov ravna preudarno. Prav tako je treba paziti pri drugem letniku, ki ga je samo še 108 izvodov.

— V prihodnje naj se posveti več skrbi članstvu društva. Pregleda naj se imenik, nujno bo pomnožiti članske vrste in jih osvežiti tako s pritegnitvijo novih meščanov in okoličanov, kakor tudi ljudi iz obeh dolin in tudi več naših rojakov, ki živijo po drugih krajih, a čutijo še vedno z Loko in njeno okolico in so nanjo navezani.

— Morda bi bilo prav, priporočiti v razpravljanje predlog, da naj bi bil vsak društveni član hkrati tudi redni naročnik Loških razgledov, kar ni v skladu, da se društveni član ne bi zanimal za glasilo svojega društva.

— Obžalovati je, da loške gospodarske organizacije niso z razumevanjem sprejele akcije za pridobivanje ustanovnih članov Muzejskega društva, čeprav je ustanovnina minimalna. Preko pristojnih organov bi bilo treba vplivati, da se takšen odnos delovnih kolektivov spremeni, kar bo v korist ne le društvu, temveč vseh družbeni skupnosti.

— Čimprej naj bi upravni odbor vzel v obravnavanje republiški zakon o mu-

zejih in sodeloval z muzejskim upravnim odborom pri izvajanju zakonskih določil.

Ne glede na te pripombe pa komisija ugotavlja, da je bilo poslovanje Muzejskega društva in njegovih organov v zadnjem obdobju uspešno in brez pridržka v redu. Zato predlaga dosedanjemu upravnemu odboru razrešnico s pohvalo.

Poročilo ravnatelja muzeja

(Poroča kustos Andrej Pavlovec)

Ker so že odborniki društva poročali o vsem, kar se je pravzaprav bistvenega zgodilo v teku dveh let, mi ne preostane drugega, kot da občnemu zboru predložim nekaj misli in nekaj kratek statistični pregled, ki po svoje tudi kaže na uspešno delo muzejske uprave.

Najprej bi se dotaknil personalnih sprememb, ki so nastale v teh letih. V letu 1959 je v muzej prišel nov uslužbenec, kustos za zgodovino NOB tov. Anton Zorn, diplomirani zgodovinar. Po ureditvi oddelka NOB je moral jeseni 1959 k vojakom in ga letošnje jesen zopet pričakujemo z odprtimi rokami in kopico dela na področju zgodovine delavskega gibanja in NOB. Nemogoče je namreč skrbeti in poglabljati se v vse panoge zgodovinskega pisja od arheologije do najnovejše zgodovine. To je za eno pa tudi za dve osebi preveč in je nujno potrebna delitev dela na posamezna področja, da se posamezni kustos lahko poglobi v svoje delo, v svojo specializacijo. Nadalje je nastopila služba v muzeju tudi administratorica tovarišica Marjeta Sterle, kar je nujno potrebno, saj se bo moralo od letos naprej voditi samostojno finančno knjigovodstvo. Vse poslovanje bo šlo direktno preko banke in ne več preko občine kot doslej. Poleg muzejskega proračuna bo morala voditi tudi finančne posle za Graben in upravo gradu. Prezema tudi že vodstvo šolskih skupin nižjih razredov. Pri obeh novih močeh pa se pojavlja vprašanje sistemizacije delovnih mest, kar bo moral občinski ljudski odbor še med letom urediti. Za primerjavo glede osebja vzemimo samo kranjski muzej, ki ga enako financira občinski ljudski odbor. Ta ima sistemiziranih in zasedenih šest delovnih mest. S tem seveda ne mislim, da bi tako moralo biti tudi v Škofji Loki, tu nakažem primer in problem, ki ga bo treba reševati glede na potrebe dela in ustanove. Sprememba je tudi pri pomožnem osebju, ker je bila zaposlena druga snažilka.

Pri personalnih zadevah je pereče še to, da je tov. Slavko Fojkar, oskrbnik gradu,

sedaj na muzejski plačilni listi. Kot ustanova pa mu ne bomo mogli nuditi sedanje plače, katero bi mu po vseh pravilih moralo izplačevati Muzejsko društvo, a zaradi težkoč pri dotacijah društvom tega ne more storiti.

O selitvi je podrobno poročal že gospodar društva. S selitvijo smo pridobili 34 prostorov, od tega 18 razstavnih prostorov, eno delavnico, 3 pisarne, 1 študijsko sobo, 2 sobi za arhiv in 9 prostorov za skladišča. Od teh 9 skladiščnih prostorov, ki se nahajajo v kleti in drugje, pa lahko zaenkrat s pridom uporabljamo le enega, in še ta je tak, da po svoji lokaciji lahko vsak čas postane razstaveni prostor. Ostalih 8 depojskih prostorov visi zaenkrat še v zraku in čaka odločitve, ali jih bodo uporabili za gostišče odnosno bife, ali pa bodo ostali muzeju. Jasno je, da taki pogoji ne ustrezajo muzeološkim zahtevam in principom, ki naj vladajo v depojih. Ker stalno visi nad depoji negotovost, tudi delo v njih zastaja. Dobro bi pač bilo in želeli je, da se to vprašanje reši, da vemo, kje in kateri prostori so zadržno naši, da bomo mogli tudi v depojih uspešno delati, kajti sicer ni smiselno kopičiti predmete, če ti nimajo pogojev za strokovno hrambo.

Drug podoben primer je z dvorano. Ali bomo mogli tu v bodočnosti urediti prostor, ki bo služil muzejskim namenom, ali bo služil čisto drugim potrebam? Dvorana je sicer velika, vendar za galerijski namen ni povsem ustrežajoča in bi jo morali temeljito preurediti. Pri tem ni čisto zgrešeno mnenje, da bi jo preuredili v dve dvorani, namreč da bi se napravilo v njej nadstropje.

S tem je ozko povezano vprašanje občasnih razstav in prostora zanje. Če uredimo dvorano in če nam ostane prostor v okroglem stolpu, bomo mogli prirejati večje in tudi manjše razstave. Te pa morajo biti vedno rezultat muzeološkega dela in nikoli le mašilo ali celo poceni efekt. Občasne razstave so važne tudi za propagando ustanove, kar se je v izredni meri pokazalo z razstavo del slikarja samouka Janeza Sedeja. Razstavo so za beležili vsi republiški dnevni časopisi in brez šale tudi Pavliha, radio in celo televizija. Pri tem ne morem tiho mimo dejstva, ki je ozko povezano z denarjem in turizmom. Muzejem očitajo, da so ustanove, ki ne prinašajo nobenih dohodkov. Škoda, da nismo taka registrirna blagajna, ki bi registrirala vse tuje goste, ki so v Loko prišli samo zaradi muzeja in razstav ter se potem ustavili tudi v loških gostinskih lokalih in jim povečali promet.

Vendar pustimo to vprašanje, ki bi se morda dalo rešiti z neko izredno prefinjeno anketo.

Menim, da smo s politiko občasnih razstav doslej šli v korak z načeli moderne muzeologije, saj je bila n. pr. razstava Sedeja le del splošnega raziskovanja ljudske umetnosti. Da bo naše delo še pestrejše, bi v bodoče morda ne bilo slabo, povzeti razstavljanje po načelu »predmet meseca«. Zato bi lahko uporabili prostor na spodnjem hodniku, ki do danes ni urejen. Tu bi po zgledu evropskih muzejev v posebni vitrini lahko prikazovali nove dosežke muzeja ali detaile iz muzejskega dela. Ob tej vitrini bi mogli morda oživiti svojčas uspešne muzejske večere.

Poleg tega bi moral muzej misliti tudi na vzgojo obiskovalcev. Zakaj ne bi prevzel likovne vzgoje mladine ali kako drugo obliko dela, kot jih prakticirajo moderni muzeji? San Francisco museum of Art ima v svojem programu koncerte, predavanja pa tudi dopoldanski otroški razred, kar je nekaj podobnega, kot nad vse uspešno dela pionirska knjižnica v Ljubljani. Danes je brez prave veljave muzej, ki ima sicer sloves, a kamor komaj še stopi noga učenjaka, muzej, kabinet ali zbirka, katere cilj je samo čuvanje in razstavljanje. Muzej ne sme biti cilj, muzej mora biti sredstvo družbene vzgoje. Zato bomo morali prijeti uvajati nove oblike dela z občinstvom.

Med tovrstno delo spada povezava šole in muzeja, ki še vedno šepa. Le nekaj obiskov je bilo iz loških šol v začetku šolskega leta, potem pa niso več našli poti v muzej, da bi tu ob predmetih predelovali snov. Druge organizirajo obiske v umetniške ateljeje. Pri nas imamo tudi to na gradu, a razen 4. razreda gimnazije, ni še nihče videl, kako nastaja kip, kako se odliva in podobno. Skratka, dela je dovolj in tudi oblik dovolj, le v pravilne tirnice bo treba speljati naše delo.

In končno številke. Obisk v letu 1958 je dosegel število 10.878. V to so všteti tudi obiskovalci dveh razstav. V letu 1959 je bil le za nekaj desetic manjši, in to kljub temu, da je bil muzej odprt šele v avgustu; obiskovalcev je bilo 10.817. Imeli smo tudi 3 občasne razstave, in sicer: peča na slovenskem, slikarska razstava Moše Pijske in razstavo ob 40-letnici KPJ.

Preostane še pregled muzejskega fonda. Čisto razumljivo je, da se je struktura predmetov v zbirkah spremenila. Od leta 1957, ko smo imeli skupno 18.584 predmetov, je do konca lanskega leta naraslo njihovo število na 20.068; fond se je povečal za 1502 predmeta. Seveda je tu vmes

vštetih tudi večje število publikacij, ki jih dobivamo v zameno za Loške razglede. In če sem na zadnjem občnem zboru poročal, da se je arheološka zbirka povečala le za dva, moram z veseljem ugotoviti, da se je v teh dveh letih povečala za 329 predmetov, kar je sad sistematičnega izkopavanja v Kevdercu na Lubniku.

Muzejsko delovanje bomo v prihodnje razširili tudi izven Loke. V Sorici bomo sodelovali pri ureditvi Groharjevega spominskega muzeja, zbirki Groharjevih mladostnih del. Ne bi bilo napak, da tudi v Loki uredimo Francetu Koširju posebno sobo, kajti v načrtovani galeriji tako ne bo prostora za vsa dela.

To je nekaj problemov, nekaj nakazanih poti za nadaljnje delo, kakor jih vidi uprava muzeja.

Poročilo o delu v arhivu

(Poroča arhivarka Doroteja Gorišek)

Arhivsko notranje delo je bilo v zadnjih dveh letih moteno zaradi selitve muzeja in arhiva na loški grad in je zaradi tega leta 1959 počivalo, ker je bil ves čas posvečen selitvi in urejevanju muzejskih zbirk in arhiva. S selitvijo je dobil tudi arhiv primernejše in zadostne prostore: dva velika prostora za skladišče in urejevanje, pisarno in študijsko sobo, ki se pravkar ureja. S tem so dane možnosti, da lahko sprejme in hrani vse arhivalije z loškega ozemlja, ki so zrele za arhiv. Prostori so zračni in suhi. Zaenkrat imamo tudi potrebni inventar, ki pa se bo moral zaradi stalnega dotoka arhivalij sproti še nabavljati.

Kolikor so dopuščala muzejska in pisarniška dela, so bila poleg selitve in nove ureditve arhiva na loškem gradu izvršena naslednja dela: ves že urejeni arhiv je dobil novo enotno fasciklaturu; izdelana je kartoteka in nova oprema pergamentnih listin; prav tako je narejena kartoteka fotopovečav arhivalij; evidentiranih je bilo 1300 fotopovečav münchenskih mikrofilmov; evidentiranih in vknjiženih je bilo 2600 arhivalij NOB, ki so bile na novo pridobljene; urejeni so bili arhivi meščanske šole v Škofji Loki, obrtno-nadaljevalne šole v Škofji Loki, občinski arhiv iz Sorice, starejši arhiv Gorenjske predilnice, v delu pa je arhiv Tovarne klobukov »Šešir«. — Od tega so bile na novo pridobljene naslednje arhivalije: arhiv puštalskega gradu, ki ga je odkupil Državni arhiv LRS in ga nam izročil v ureditev in uporabo; arhiva meščanske in obrtno-nadaljevalne šole v Škofji Loki; občinski arhiv iz Sorice; arhiv Tovarne

klobukov »Šešir«, starejše arhivalije Gorenjske predilnice; 80 raznih specialk loškega ozemlja in drugih krajev Slovenije; prevzeli smo starejši arhiv občine Gorenja vas; za oddelek NOB je bilo pridobljenih 560 fotografij, ki so že evidentirane (to delo je opravil honorarni uslužbenec Zorn Anton).

V teh dveh letih smo praznovali dva arhivska tedna. Zanju so bile prirejene arhivske razstave v muzeju in izložbenih oknih, v šoli so bila predavanja s predvajanjem diapozitivov, dijaki so si ogledali tudi arhiv v muzeju in spoznali delo v arhivu, evidentirani so bili tudi arhivi po terenu. V zadnjem arhivskem tednu v letu 1959 je imelo arhivsko društvo za Slovenijo 16. novembra na gradu v Škofji Loki svoje zborovanje. Po strokovnem predavanju so si udeleženci ogledali naš arhiv, nato pa še muzej in Škofjo Loko. Kasneje so prišli na ogled arhiva tudi nekateri posamezni arhivarji. Tudi sicer smo v stalnih stikih s centralnimi arhivi.

Obisk arhiva v študijske namene je bil zaradi selitve nekoliko manjši, vendar je kljub temu uporabljalo arhiv in knjižnico 67 oseb.

Bodoče delo bo posvečeno predvsem ureditvi še neurejenih arhivalij, da jih bo mogoče uporabljati, zlasti graščinski in občinski arhiv in arhivi gospodarskih podjetij, kolikor jih že posedujemo. Veliko dela bo še s fotografijami münchenskih mikrofilmov. Okoli 600 jih moramo še povečati, za že povečane pa izdelati razne indekse. Veliko posla je tudi s stalno dotekajočimi arhivalijami NOB. Pripravi bo treba tudi celotni inventar arhivskih fondov za objavo in gradivo tudi obdelati in objaviti. Načrtno se bodo zbirali predvsem še preostali starejši občinski arhivi in starejše arhivalije gospodarskih podjetij. Ker je teh arhivalij razmerna malo ohranjenih, morajo arhiv in podjetja sodelovati, da se reši to, kar še obstaja, ker je bilo tega gradiva v zadnji vojni ogromno uničenega. Opozoriti je treba zlasti na pravilno škartiranje (izločanje) arhivalij, kar se mora izvesti skupno in sporazumno s arhivom. Priporočamo se, da se oddajo starejši arhivi muzejskemu arhivu, ker se tu lažje izkoriščajo, so vsakomur dostopni in so pod strokovno oskrbo.

Muzejska knjižnica, ki služi tako muzeju kot arhivu, je bila na novo urejena in zanjo izdelana kartoteka. Pridobili smo 279 novih knjig, med temi z zamenjavo za Loške razglede 157, kar zelo bogati našo knjižnico.

*